

Sagardoaren munduko emakumeak ezagutzera emateko erakusketa

📅 Mar 6, 2019   🗨 Erakusketak   💬 0 comments

EMAKUME EKINTZAILEAK SAGARDOGINTZAN

Ikerketa lan berri batek eta Sagardoetxeako Dokumentazio Zentroan katalogatutako informazioak, sagardoa lotura duten XVI eta XVIII mendeetako lau emakumeren bizitza jaso duen 'Emakume ekintzaileak sagardogintzan' erakusketaren sorrera ahalbidetu dute. Lourdes Odriozola ikerlariak epaiak eta lege dokumentuak aztertu ostean lortutako informazioari esker, garaiko gizartea eta sagardoaren egoera ere deskribatu duten erakusketa antolatu da, informazioa Jokin Mitxelenaren ilustrazioekin osatuz.

Ausartak, azkarrak, bidegabekeriaren aurrean kikiltzen ez zirenak. Halakoak ziren **Maria Labayen, Maria de Echevarria, Ana de Beroiz y Fagola** eta **Maria Josefa de Orobio**. Ekintzaileak ere izan ziren eta sagardoa izan zuten ogibidearen eta bizimoduaren oinarri. Hain zuzen ere, hori da euren arteko lokarri bakarra. Baina lau adibide besterik ez dira, sagastietan eta sagardoaren salmenta nahiz ekoizpenean emakume ugari aritu baitziren. Baita garraioan ere, emakumezko batelariak eraman ohi baitzituzten pertsonak eta salgaiak, artean sagardoa, Pasaiako portuaren alde batetik bestera.

Izan ere, askotan pentsatzen denaren kontra, garai haietan ere emakumezkoek lana egiten baitzuten. «Gizonak Ternuara, Ameriketara edo Venezuelara kakao merkataritzara joaten ziren, edo ontzioletan eta burdinoletan lan egiten zuten neguan. Emakumeak etxean gelditzen ziren eta baserriek aurrera egiten zuten. Lana egiten zuten, baina egile eta administratzaile bezala gizona agertzen da, beraz, arazo bat ez badago, oso zaila da beraien arrastoa jarraitzea», azaldu du Odriozolak.

Tira egiteko erabili dituen hariak auziak eta epaiak izan dira. Hauetan jasotzen diren testigantzek garaiko moralitatea, gizarte ohiturak... xehetasun ugari ezagutzeko balio dute. Hala, lau emakumeok ezagutarazteaz gain, haien historiak aitzakia ere badira bizi

izan zuten garaia berri emateko eta sagardoari lotutako ondarea lantzeko. Erakusketa birbiltzeko, egun sagardogintzan diharduten emakumezkoen erreferentzia egiten zaie.

Artxiobotan eskuratutako informazioa osatzeko, **Jokin Mitxelena** ilustratzaileak lau emakumezko hauek irudikatu dituen marrazkiak egin ditu lortutako informazioa eta Ane Albisuren aholkularitzaz garaian garaiko jantzeko moduak oinarri hartuz eta orain arte ezezagunak ziren emakumezko hauei aurpegia jarri die ilustrazio ezberdinen bidez. Honetaz gain, **Ahotsak** proiektuak bildutako sagardoaren kulturaren inguruko bizipenak kontatzen dituzten adineko 28 emakumeen egindako **testigantzak** bildu eta proiektatu dira, azken mendean emakumeak sagardoarekin izandako harremana ezagutzera emateko.

Sagardogiroan kanpainaren barruan, Emakume ekintzaileak sagardogintzan erakusketa ikusgai izan zen abenduko zubian Sagardo Apuruan (Donostia), eta datozen hilabeteetan helduko da Bilbo, Gasteiz, Ordizia, Ezkio eta Sagardoetxera (Astigarraga), azken honetan Emakumearen Nazioarteko Egunaren harira.

Maria de Labayen

María de Labayen lezotarra bere uztako sagarrekin egindako sagardoaren salerosketan jardun zen XVI. mendean. Miguel de Arrieta kapitainarekin ezkondu zen eta alarguntzean, diru gabe urte zailak pasatu zituen.

Ontzien mundua ezagutzen zuenez, ontzi-elkarte batean parte hartu zuen eta bazkidetza ordaindu zuen hornitzeko sagardoa diru gisa erabilia. Ontzia Ternuara bidean irteteko zela Donostiako agintaritzak konfiskatu egin zuen sagardoa, bere eskumenean ekoiztutakoa bakarrik ontzira zezaketela argudiatuz. Gipuzkoako lege batek babesten zuenez, salaketa jarri zion udalari eta irabazi egin zuen.

Ana de Beroiz y Fagola

Ana de Beroiz y Fagola, XVII. mendeko erdi mailako emakume donostiarra zen. Oinordetzan hipotekatuta zegoen etxe bat jaso zuen, eta Miguel de Maizekin ezkondu zenean, bere ondasun guztien administratzaile bilakatu zen senarra. Tratu txarrak ematen zizkionez, etxea uztera ausartu zen. Senarrak, ordea, salatu egin zuen, itzultzera behartuz. Kikildu beharrean abokatu bat bilatu zuen dibortzioa eskatzeko, eta ebatzi bitartean, bi sagardo upel atera zituen etxetik, saltzeko. Senarrak salaketa berri bat jarri zion eta Gipuzkoako Korrejidoreak salmentaren diruaren erdia ematera behartu zuen. Dena kontra bazuen ere, dibortzioa lortu zuen, baina senarrak hirugarren salaketa bat jarri zion berriro sagardoa saltzeagatik. Korrejidoreak hil bitartean baserria eta bertako errentak partekatuz behartu zituen.

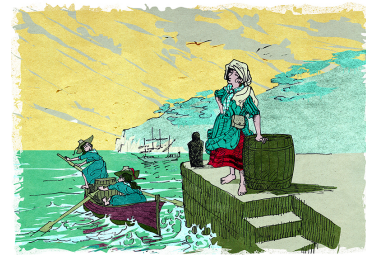

Maria de Echeverría

María de Echeverría donostiarra senarrak utzitako zorrak ordaintzeko sagardoa merkaturatzen jardun zuen XVII mende hasieran. Saltokia bizilekuan zuen egungo Fermin Calbeton kalean, harresien barruan. 1637an sute handi bat izan zen kale hartan eta ur nahikoa ez zutenez hura itzaltzeko, sagardoa erabili zuten. De Echeverriak upeltegian zituen 56 sagardo kargak baliatu zituen eta udalak ez zizkion ordaindu nahi izan. Horregatik, salaketa jarri zion Gipuzkoako Korrejidorean. Arrazoa eman zion, baina udalak zati bat besterik ez zion ordaindu, beraz, erreklamazio bat jarri zion.

Maria Josefa de Orobio

María Josefa de Orobio. Errenteriako Etxeberria baserriaren jabea zen, diruduna. Sagarrondoaren egoera larriak bultzatuta, tandetako sistema bat ezarri zuten agintariek. Halaber, Errenteriako udalak agindua eman zuen 1747an sagardoa nahiz sagarra herriko

eskumenetatik ez ateratzeko eta bateletan ez garraiatzeko. Erabakiak, ordea, ez zion erreferentziarik egiten zizarrari –uzta hasieran heldu gabe erortzen ziren sagarrekin egiten zen edaria–. Urte hartan, De Orobiok Etxeberriatik Pasaiara hiru zizarra karga ekartzeko agindua eman zuen etxean edateko, baina bateletan sartzekotan zirela, konfiskatu eta langilea espetxeratu zuten.

Ilustrazioak: Jokin Mitxelena

Testua: Maitane Aldanondo

Iturria: Sagardoaren Lurraldea – [Urtekaria 2018](#)

Bilatzailea

Kategoriak

Agenda

Argitalpenak

Azokak

Berriak

Ekitaldiak

Erakusketak
Esperientziak
Formazioa
Gastronomia
Historia
Kultura
Lehiaketak
Museoak
Sagardoa
Sagardotegiak
Sagarra
Sagastia
Turismoa

Artxiboak

Hautatu hilabetea

ZATOZ ETA GOZATU

**SAGARDOAREN
LURRALDEA**
el territorio de la sidra

Kale Nagusia, 48

20115

Astigarraga

Gipuzkoa

LAGUNTZA BEHAR DUZU?

📞 943 550 575

JARRAI IEZAGUZU...

ESPERIENTZIAK

Zure plana erreserbatu

Neurrira egindako esperientziak

SAGARDOTEGIAK

Sagardotegia erreserbatu

Sagardotegia aukeratu

SAGARDOETXEA

Sagardoetxea – museoa

Erakusketa eta bisita guneak

Privacidad - Condiciones

Hautatutako ibilbideak	Garraioa sagardotegietara	Bisita motak
Beste proposamenak hemendik gertu	Sagardotegiaz gozatzeko gomendioak	Nola iritsi eta sarbideak
Nola mugitu		Tarifak eta ordutegiak
Non lo egin		Bisita erreserbatu
Gidak eta informazio praktikoa		Bisita birtuala
		Dokumentazio Zentroa

SAGARDO FORUM   AGENDA   BLOGA   HEDAPENA

Informazio orokorra

Boletina

Argazkiak

Buletinera harpidetza

Hitzaldiak

Sare sozialak

EUSKADI
BASQUE COUNTRY

© 2019 Sagardun Partzuergo publiko-pribatua

LEGEZKO INFORMAZIOA

[NOR GARA](#)   [PROIEKTUAK](#)   [AKORDIOAK](#)   [KONTRATATZAILEAREN PROFILA](#)

